

Литература

1. Allianz Risk Barometer 2019: Cyber joins business interruption as a leading global risk for companies for first time. [Електронний ресурс. Режим доступу]: <https://www.agcs.allianz.com/news-and-insights/news/allianz-risk-barometer-2019.html>
2. Digitalization is the revolution happening today. The Games for Business learning platform — [Електронний ресурс. Режим доступу]: <https://digital-transformation.gamesforbusiness.com/>
3. China's digital dictatorship. Worrying experiments with a new form of social control. The Economist, Dec 17th 2016. [Електронний ресурс. Режим доступу]: <https://www.economist.com/news/leaders/21711904-worrying-experiments-new-form-social-control-chinas-digital-dictatorship>
4. World development report 2016. Digital dividends. — International Bank for Reconstruction and Development // TheWorld Bank. [Електронний ресурс. Режим доступу]: openknowledge.worldbank.org.

УДК 338.28:330.5

Бриль І.В.,

канд. екон. наук, с.н.с.,

Брюховецький Я.С.,

м.н.с.

Інститут економіки промисловості НАН України,
м. Київ

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ДОМІНАНТА СТАНОВЛЕННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

1. Сучасні тенденції у світовій економіці підтверджують переважну роль розвитку цифрової економіки та інтелектуалізації, інтелектуального капіталу підприємства як одних з найголовніших основ її складових. В Україні процес цифровізації полягає у створенні ринкових стимулів, мотивацій, попиту та формуванні потреб щодо використання цифрових технологій, продуктів та послуг серед українських секторів промисловості, сфер життєдіяльності, бізнесу та суспільства для їх ефективності, конкурентоздатності та національного розвитку, зростання обсягів виробництва високотехнологічної продукції та благополуччя населення. Кабінетом міністрів України було схвалено Концепцію роз-

витку цифрової економіки і суспільства на 2018-2020 рр. № 67-р від 17 січня 2018 року [1]. Згідно з даною Концепцією цифровізація — насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір.

2. У дослідженнях цифрової економіки інтелектуалізацію доцільно розглядати різнопланово, а саме: інтелектуалізація суспільства; інтелектуалізація економіки; інтелектуалізація як фактор державного розвитку; інтелектуалізація праці; **інтелектуалізація систем менеджменту**; інтелектуалізація підприємництва; інтелектуалізація підприємства. Інтелектуалізація підприємства — це визначення переважної ролі знань та інформації, пізнання, навчання, підтримка нових підходів до прийняття рішень, умов і засобів інтелектуальної діяльності (праці), генерування актуальних знань для вдосконалення виробництва, організаційної структури і системи управління [2, с. 142–150]. Наприклад її можна визначити за допомогою одного з показників — виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, індекс промислової продукції за даним видом діяльності складає січень-липень 2019 р. до січня-липня 2018 р. — 109,8 %, тоді як дані попереднього року січень-липень 2018 р. до січня-липня 2017 р. склали 98,6 % [3].

3. Інтелектуальний капітал один з головних чинників конкурентоспроможності підприємства та домінуючий показник цифрової економіки. Нові чи вдосконалені технології на підприємствах, продукція, обладнання, що містять нові знання чи рішення, у розвинених країнах сягають 70–85 % приросту ВВП. Інтелектуальний капітал складають продукти розумової праці, творчого пошуку, знання, що можна оцінити й дістати прибуток. Отже інтелектуальний капітал в основі своїй — створений чи придбаний інтелектуальний продукт, що має вартісну оцінку й утримується підприємством з метою дістати прибуток чи додаткову вартість.

За формою власності інтелектуальний капітал може бути приватний, колективний чи державний залежно від суб'єкта, який володіє, користується і розпоряджається результатом інтелектуальної творчої діяльності.

Вимірювання інтелектуального капіталу підприємства, його економічний аналіз має різні методи оцінки: неформалізовані (порівняння, аналітичних таблиць, експертних оцінок), і формалізовані (методи мікроекономічного аналізу, економічної статистики, факторного аналізу тощо). До загальної вартості інтелектуа-

льного капіталу включають матеріальні й нематеріальні активи. Аналіз інтелектуального капіталу підприємства ґрунтують на співвідношенні загального, часткового й особливого. Загальне містить вартісний показник, часткове — система часткових показників, особливе — узагальнений показник. Кількісну і якісну оцінки інтелектуального капіталу подають узагальнені показники [4].

За рівнем керування інтелектуальний капітал підприємства розрізняють перспективний, ретроспективний, оперативний і фінішний аналіз, за періодами — річний, квартальний і місячний, за змістом і повнотою — повний, локальний і тематичний аналіз.

Щоб дослідити загальний рівень стану та розвитку цифровізації підприємства, промисловості тощо необхідно визначити інтелектуальний капітал, який входить до її складу. Проведене повне дослідження та отримана реальна картина за даним домінантним показником має допомогти у визначенні сучасного стану цифрової економіки.

4. Становлення цифрової економіки потребує підготовки спеціалістів за даним напрямом. В Україні декілька провідних вищих навчальних закладів вже здійснюють підготовку бакалаврів з напрямку «Цифрова економіка», у своїх навчальних програмах вони викладають такі дисципліни: цифрові комунікації, цифрова інфраструктура, електронна комерція, технологія штучного інтелекту, цифрова безпека та захист інформації, цифрові технології публічного управління, блокчейн технології та криптовалюта, імітаційне моделювання, електронна комерція та багато інших. Працевлаштування майбутніх спеціалістів має забезпечити їм на підприємствах, у компаніях робочі місця за провідними вакансіями, такими як інформаційний та системний аналітик, експерт з питань комп'ютеризації та прийняття рішень, фахівець з інформаційних технологій, технічний фахівець в галузі управління, помічник керівника та інші. Підготовка даних фахівців та їх працевлаштування сприятиме розвитку цифрової економіки, забезпечить підвищення ефективності роботи підприємств та їх прибутковості.

Література

1. Концепція розвитку цифрової економіки і суспільства на 2018-2020 рр. № 67-р від 17 січня 2018 року. Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>

2. Бриль І.В. Визначення мотиваційних переваг інтелектуалізації підприємств базових галузей промисловості. Економічний вісник Донбасу № 1 (55) 2019. ІЕП НАН України, 2019 — Київ — Старобільськ — 224 с.

3. Промислове виробництво у січні-липні 2019 року. Експрес-випуск. Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Журавльова І. Концептуальні основи аналізу інтелектуального капіталу підприємств / І. Журавльова // Наукові записки. — 2006. — № 16. — С. 89–92. — ISSN 1815-3232.

*Peter Leško*²

PhD.

Assistant Professor at the Department of Economics,
Faculty of National Economy,
University of Economics in Bratislava, Slovakia

THE CONCEPT OF THE EXPONENTIAL ECONOMY: THEORETICAL ISSUES AND EMPIRICAL FINDINGS³

Abstract: The availability and quality of new technologies is multiplying every year, which means that they are changing very quickly from the interesting ideas to practical products or services. Primarily, the technology-intensive sectors characterized by exponential technological growth are more responsible for an increasing share of productivity and overall economic growth. The aim of this paper is to clarify the theoretical approach of the Exponential Economy supporting the sustainable development of the global economy. Moreover, empirical findings confirm that this is principally the case for the digital economy, the industry 4.0 concept, as well as the increasingly important position of the space sector. These mentioned areas of the economy will definitely play a major role in the implementation of effective and inclusive digital transformation.

Keywords: Exponential Economy, Technological Progress, Sustainable Development

JEL: F63, O11, O33

Theoretical Definition of the Exponential Economy

The concept that innovation leads to Creative Destruction was for the first time developed by economist J. A. Schumpeter, in his work called *Capitalism, Socialism and Democracy* (1943). This process of Creative Destruction is the essential fact about capitalism, which is a

² Ing. Peter Leško, PhD. is an Assistant Professor at the Department of Economics, Faculty of National Economy, University of Economics in Bratislava, Dolnozemska cesta 1, 852 35, Slovakia. E-mail: peter.lesko@euba.sk.

³ Paper was elaborated with support of the project VEGA no. 1/0393/16.